

แบบรายงานผลการพัฒนาความรู้ของข้าราชการ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑
รอบการประเมิน..๑/๒๕๖๔...ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๔ – ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๕..

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕

ชื่อ-นามสกุล	น.ส.ศิริวรรณ แดงภักดี ตำแหน่ง นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการพิเศษ
สังกัด	กลุ่มวิเคราะห์ดิน สพข.๑
หัวข้อการพัฒนา	หลักสูตร “กรมพัฒนาที่ดินกับเป้าหมาย SDGs และการขับเคลื่อน BCG Model ภาค การเกษตร”
สถานที่	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑
วันที่	๑ มีนาคม ๒๕๖๕
หน่วยงานจัดอบรม	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑ (หลักสูตรการ Coaching วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๕) โดย นางมัทนา ชัยมหาวน (ผู้เชี่ยวชาญด้านวางระบบการพัฒนาที่ดิน สพข.๑)

สรุปสาระสำคัญ

“กรมพัฒนาที่ดิน” กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGS.) : องค์การสหประชาชาติ (United nations) ประจำประเทศไทย (UN Thailand) กำหนดให้ทุกประเทศสมาชิก มีการพัฒนาประเทศมุ่งสู่ความยั่งยืน โดยมี "เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน" (Sustainable Development Goals - SDGs) รวม ๑๗ เป้าหมาย เพื่อพัฒนาแก้ไขปัญหาสำคัญของโลก คือ การขจัดความยากจน ความไม่เท่าเทียมกัน ปัญหาสิ่งแวดล้อม ภาวะโลกร้อน และมุ่งสร้างความสงบสุขหรือสันติสุขให้เกิดขึ้น ภายใต้แนวคิดช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดย “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” เพื่อสร้างความเท่าเทียมกัน เกิดการพัฒนาไปพร้อมกัน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๗๓

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals – SDGs) ที่ประชาคมโลกตกลงร่วมกันที่จะใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานด้านการพัฒนา มีเป้าหมาย ๑๗ ข้อ ซึ่ง UN ได้จำแนกเป็น ๕ กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ ๑. คุณภาพชีวิตของคน (People) ประกอบด้วยเป้าหมายที่ ๑ ,๒ ,๓ ,๔ ,๕ ดังนี้

เป้าหมายที่ ๑ . ขจัดความยากจน : No Poverty

เป้าหมายที่ ๒. ขจัดความหิวโหย : Zero Hunger

เป้าหมายที่ ๓. มีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี : Good Health and Well-being

เป้าหมายที่ ๔. การศึกษาที่เท่าเทียม : Quality Education

เป้าหมายที่ ๕. ความเท่าเทียมทางเพศ : Gender Equality

กลุ่มที่ ๒. เศรษฐกิจยั่งยืน+ครอบคลุม (Prosperity) ประกอบด้วยเป้าหมายที่ ๗ ,๘ ,๙ ,๑๐ ,๑๑ ดังนี้

เป้าหมายที่ ๗. พลังงานสะอาดที่ทุกคนเข้าถึงได้ : Affordable and Clean Energy

เป้าหมายที่ ๘. การจ้างงานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ : Decent Work and Economic Growth

เป้าหมายที่ ๙. อุตสาหกรรม นวัตกรรม โครงสร้างพื้นฐาน : Industry, Innovation and Infrastructure

เป้าหมายที่ ๑๐. ลดความเหลื่อมล้ำ : Reduced Inequality

เป้าหมายที่ ๑๑. เมืองและถิ่นฐานมนุษย์อย่างยั่งยืน : Sustainable Cities and Communities

กลุ่มที่ ๓. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Planet) ประกอบด้วยเป้าหมายที่ ๗ ,๘ ,๙ ,๑๐ ,๑๑ ดังนี้
เป้าหมายที่ ๖. การจัดการน้ำและสุขาภิบาล : Clean Water and Sanitation
เป้าหมายที่ ๑๒. แผนการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน : Responsible Consumption and Production
เป้าหมายที่ ๑๓. การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ : Climate Action
เป้าหมายที่ ๑๔. การใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเล : Life Below Water
เป้าหมายที่ ๑๕. การใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก : Life on Land

กลุ่มที่ ๔. ส่งเสริมสันติภาพและความเท่าเทียม (Peace) ประกอบด้วยเป้าหมายที่ ๑๖ ดังนี้
เป้าหมายที่ ๑๖. สังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก : Peace and Justice Strong Institutions

กลุ่มที่ ๕. หุ่นส่วนความร่วมมือ สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnership) ประกอบด้วยเป้าหมายที่ ๑๗ ดังนี้
เป้าหมายที่ ๑๗. ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน : Partnerships to achieve the Goal

กรมพัฒนาที่ดินกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน : ในการประชุมรัฐมนตรีเกษตรเบอร์ลินครั้งที่ ๑๓ รับรองการสนับสนุนการจัดการทรัพยากรดินและน้ำอย่างยั่งยืน และสนับสนุนนโยบาย ด้านระบบอาหารโลกเพื่อนำไปผลักดันให้เกิดผลปฏิบัติจริงและบรรลุเป้าหมายเป็น “องค์การอัจฉริยะทางดินเพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม ๑๕ ล้านไร่ (ภายในปี ๒๕๗๐) โดยมีเป้าหมายที่ ๒ ,๓ และ ๑๕ กรอบในการดำเนินงานด้านการพัฒนาที่ดิน ดังนี้

เป้าหมายที่ ๒ ขจัดความหิวโหย (Zero Hunger) : ขจัดความอดอยากสร้างความมั่นคงทางอาหาร

ข้อ ๒.๔ ปรับปรุงดินและที่ดิน (การอนุรักษ์ดินและน้ำ) : มีเป้าหมายพัฒนาที่ดิน และคุณภาพของดินเพื่อเสริมสร้างระบบการผลิตอาหารที่ยั่งยืน การรักษาระบบนิเวศและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

เป้าหมายที่ ๑๓. การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Action) : ดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อแก้ปัญหาโลกร้อน

ข้อ ๑๓.๒ ลดการปลดปล่อยคาร์บอนในดิน : บูรณาการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ด้วยนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการวางแผนระดับชาติ

เป้าหมายที่ ๑๕. การใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก (Life on Land) : ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืนของระบบนิเวศบนบก ต่อด้านการกลายสภาพเป็นทะเลทราย และพื้นที่ชุ่มน้ำ สภาพดินที่เสื่อมโทรม และสภาพดินที่ได้รับผลกระทบจากการกลายสภาพเป็นทะเลทราย การกัดถ้ำแล้ง และการเกิดอุทกภัยเพื่อให้เกิดสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน

ข้อ ๑๕.๓ ลดความเสื่อมโทรมของดินและที่ดิน

ข้อ ๑๕.๕ เพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพทางดิน

“การขับเคลื่อน BCG Model ภาคการเกษตร”

BCG Economy หรือ เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy) เป็นแนวทางการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมไปยกระดับความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืนให้กับ ๔ อุตสาหกรรมเป้าหมาย (S-curves) ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร อุตสาหกรรมพลังงาน และวัสดุ อุตสาหกรรมสุขภาพและการแพทย์ และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ โดยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมจะเข้าไปช่วยเพิ่มประสิทธิภาพให้กับผู้ผลิตที่เป็นฐานการผลิตเดิม เช่น เกษตรกรและชุมชน ตลอดจนสนับสนุนให้เกิดผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าเพิ่มสูงหรือนวัตกรรม

นอกจากนี้ ยังสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจหมุนเวียน คือ สามารถออกแบบผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิตเพื่อให้เกิดของเสียน้อยที่สุด (Eco-design & Zero-Waste) ส่งเสริมการใช้ซ้ำ (Reuse, Refurbish, Sharing) และให้ความสำคัญกับการจัดการของเสียจากการผลิตและบริโภค ด้วยการนำวัสดุที่ผ่านการผลิตและบริโภคแล้วเข้าสู่กระบวนการแปรสภาพเพื่อกลับมาใช้ใหม่ (Recycle, Upcycle) ซึ่งต่างจากระบบเศรษฐกิจแบบดั้งเดิม ที่เน้นการใช้ทรัพยากร การผลิต และการสร้างของเสีย (Linear Economy)

BCG กับการพัฒนาที่ดินสู่เศรษฐกิจใหม่

โมเดลเศรษฐกิจใหม่ที่เรียกว่า “BCG Model” ซึ่งเป็นการพัฒนา ๓ เศรษฐกิจ คือ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ไปพร้อมๆ กัน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรม BCG โมเดลเศรษฐกิจ เป็นรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจใหม่ที่ใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาเสริมสร้างจุดแข็งของประเทศไทยให้แข็งแกร่ง ช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ยืน สร้างความสามารถ ในการพึ่งพาตนเอง สร้างภูมิคุ้มกัน พื้นตัวเร็ว

การพัฒนา ๓ เศรษฐกิจ ประกอบด้วย

๑. เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) การนำทรัพยากรชีวภาพมาผลิตให้คุ้มค่าที่สุด โดยใช้เทคโนโลยีมาช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า

๒. เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) การนำทรัพยากร หรือวัสดุต่างๆ กลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ สูงสุดและคุ้มค่าที่สุด หรือการลดปริมาณของเสียให้น้อยลงเท่ากับศูนย์ (ZERO WASTE), การนำวัสดุเหลือทิ้งมาสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ช่วยลดขยะและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

๓. เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) มุ่งแก้ไขปัญหามลพิษ เพื่อลดผลกระทบต่อโลกอย่างยั่งยืน เน้น ส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นเป้าหมายสูงสุด โดยเฉพาะความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้ BCG Economy Model มีความสำคัญเป็นวาระแห่งชาติ

เพราะมีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) อย่างน้อย ๕ เป้าหมาย ได้แก่ การผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน , การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ , การอนุรักษ์ความหลากหลาย , ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน , การลดความเหลื่อมล้ำ

และยังสอดคล้องกับหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy, SEP) ซึ่งเป็นหลักสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย

วิสัยทัศน์และแผนงานขับเคลื่อน BCG

วิสัยทัศน์ BCG : เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ประชาชนมีรายได้ดี คุณภาพชีวิตดี รักษาและฟื้นฟูทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ และวัฒนธรรม ให้มี คุณภาพที่ดี ด้วยการใช้ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อน การพัฒนาด้วยโมเดลเศรษฐกิจไทย (๒๕๖๔-๒๕๖๙) : ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์หลัก ได้แก่

๑. สร้างความยั่งยืนของฐานทรัพยากร และความหลากหลายทางชีวภาพ
๒. การพัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง
๓. ยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้ เศรษฐกิจ BCG ให้แกร่งแข่งขันได้ (ทำน้อยได้มาก)
๔. สร้างความสามารถตอบสนองต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก

“การขับเคลื่อน BCG Model ภาคการเกษตร”

สำหรับแนวทางการขับเคลื่อนภาคการเกษตรด้วย BCG Model ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีเป้าหมายเพื่อ “ปรับเปลี่ยนระบบการเกษตรของประเทศไทยสู่ ๓ สูง คือ

๑. ประสิทธิภาพสูง ด้วยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมผสมผสานภูมิปัญญา

๒. มาตรฐานสูง มุ่งยกระดับผลผลิตเกษตรสู่มาตรฐานสูงครอบคลุมทั้งด้านคุณภาพ โภชนาการ ความปลอดภัย และระบบการผลิตที่ยั่งยืน

๓. รายได้สูง เพื่อเป้าหมายให้การทำเกษตรเป็นอาชีพที่สร้างรายได้สูงด้วยการผลิตสินค้าเกษตรที่เน้นความเป็นพรีเมียม มีความหลากหลาย และกำหนดราคาขายได้ตามคุณภาพของผลผลิตเกษตร

การขับเคลื่อนภาคเกษตรด้วย BCG Value Chain ภาคการเกษตร ภายใต้ตลาดนำการผลิตปรับเปลี่ยนระบบการเกษตร ๓ สูง ได้แก่ “ประสิทธิภาพสูง มาตรฐานสูง รายได้สูง”

๑. อนุรักษ์และใช้ทรัพยากรทางเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างสมดุลและยั่งยืน

- ยกระดับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจควบคู่สิ่งแวดล้อม

- สร้างระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนเน้นการใช้ประโยชน์และแปลงของเสียภาคเกษตร

- รณรงค์ สร้างการรับรู้ การตระหนักและการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในนโยบายและแนวทางปฏิบัติ ด้าน

การบริโภคและผลิตอย่างยั่งยืน

- การผลิตและบริโภคอย่างยั่งยืน

๒. ส่งเสริมเกษตรสมัยใหม่ และ การผลิตสินค้ามูลค่าสูง

- นำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ นวัตกรรมมายกระดับการเกษตรดั้งเดิม สู่เกษตรสมัยใหม่

- ส่งเสริมการผลิตที่มีคุณภาพ มาตรฐาน และปลอดภัย

- บูรณาการความร่วมมือกับสภาสี่ เครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน

ผู้ประกอบการ และสถาบันการศึกษา ในการ นวัตกรรม ทางภาคเกษตรมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ มูลค่าเพิ่มสูง

๓. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อม

- เพิ่มขีดความสามารถให้แก่เกษตรกร (Smart Farmer)

- เพิ่มขีดความสามารถให้แก่บุคลากร ภาครัฐ (Smart Officer)

๔.การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวก

- สนับสนุนการลงทุนเพื่อให้เกิดเศรษฐกิจ สีเขียว
- การออกมาตรการและสร้างแรงจูงใจ
- พัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ ทรัพยากรการเกษตรให้เหมาะสม และสอดคล้องกับ

สถานการณ์

- ส่งเสริมและพัฒนางานวิจัยด้านการเกษตร
- ส่งเสริมการตลาดเชิงรุก

การขับเคลื่อน BCG ด้วยงานพัฒนาที่ดิน : เป้าหมายคือ อนุรักษ์ฟื้นฟู และใช้ทรัพยากรการเกษตรอย่างสมดุล และยั่งยืน มียุทธศาสตร์และแผนงานขับเคลื่อนดังนี้

๑. สร้างความยั่งยืนของฐาน ทรัพยากรและความ หลากหลายทางชีวภาพ

- การอนุรักษ์ฟื้นฟู
- การบริหารจัดการทรัพยากรดิน และใช้ที่ดินให้เกิดความสมดุล มีมูลค่าสูงและเป็นมิตรกับ

สิ่งแวดล้อม

๒. พัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจ ฐานรากให้เข้มแข็ง

- เกษตรสมัยใหม่ (Precision Agriculture)
- เกษตรมีมูลค่าสูง (High Value Agriculture)

๓. พัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจ ฐานรากให้เข้มแข็ง

- การจัดการดินอัจฉริยะระดับตำบลแบบมีส่วนร่วม/โครงสร้างพื้นฐาน

-โครงสร้างพื้นฐาน

๔. สร้างความสามารถต่อการตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลก

- Climate Change / Carbon Credit

- สร้างสมดุลการใช้ที่ดินบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพ พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้เกิด

การหมุนเวียน

กรมพัฒนาที่ดินขับเคลื่อน BCG : ใช้ฐานข้อมูลทรัพยากรดินและที่ดิน ,การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมหมุนเวียน , การบริหารจัดการใช้ที่ดินให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนและมีมูลค่าสูง (High Value Added)

- ประยุกต์Agri-Map เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต Smart farming
- การจัดการดินอัจฉริยะระดับตำบลแบบมีส่วนร่วม
- การตรวจสอบคุณภาพดินด้วยระบบ E-service
- สร้างสมดุลการใช้ที่ดินบนความหลากหลายทาง ชีวภาพระดับชุมชน
- ต้นแบบการจัดการดินเพื่อความสมดุลและยั่งยืน
- สร้างสมดุลการใช้ที่ดินบนความหลากหลายทาง ชีวภาพระดับชุมชน
- ต้นแบบการจัดการดินเพื่อความสมดุลและยั่งยืน
- บริหารจัดการการใช้ที่ดินเพื่อการผลิตมัน สำปะหลังและอ้อยแบบครบวงจร